

การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์

นางสาว ชันฤดี วัชรเดชะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-203-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF SOCIAL ROLE OF SERVANT CHARACTER
IN TELEVISION DRAMA

Miss Chuenruedee Vatcharadecha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Arts
Department of Mass Communication

Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-203-1

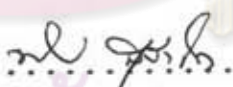
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ใน
ละครโทรทัศน์
โดย นางสาว ชื่นฤดี วัชรเดชะ
ภาควิชา สื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัน สุชาโต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ให้นักศึกษานำฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ วงสุวรรณ)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชื่อผู้ วิชา สาขา : การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์ (AN ANALYSIS OF SOCIAL ROLE OF SERVANT CHARACTER IN TELEVISION DRAMA)

ชื่อที่ปรึกษา : รศ.ดร. นันทวัน สุชาโต, 166 หน้า. ISBN 974-633-203-1

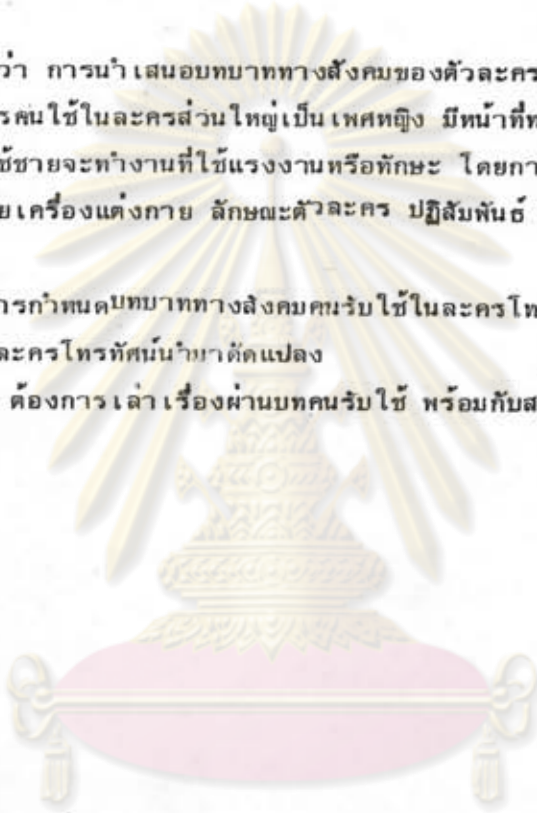
ในการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์" นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการนำเสนอบทบาททางสังคมของตัวละครคนรับใช้ โดยได้จับตัวอย่างจากละครโทรทัศน์ช่วงหลังข่าวทางช่อง 3,5 และ 7 ในช่วงเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2535 จำนวน 9 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอบทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์ เป็นการให้ภาพ "เหมารวม" ตัวละครคนใช้ในละครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีหน้าที่ทำงานบ้านต่าง ๆ หรือเป็นที่เลี้ยงเด็ก ในทางตรงข้าม คนรับใช้ชายจะทำงานที่ใช้แรงงานหรือทักษะ โดยการสร้างการรับรู้บทบาททางสังคม นำเสนอผ่านระบบสัญลักษณ์ด้วยเครื่องแต่งกาย ลักษณะตัวละคร ปฏิสัมพันธ์ และภาษาที่ใช้

ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดบทบาททางสังคมคนรับใช้ในละครโทรทัศน์ ได้แก่

1. นวนิยาย ที่ละครโทรทัศน์นำมาดัดแปลง
2. ผู้ผลิตละคร ต้องการเล่าเรื่องผ่านบทคนรับใช้ พร้อมกับสอดแทรก บทตลก เพื่อคลาย-

เครียดให้กับคนดู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ชื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....ชื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

6450226 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: SOCIAL ROLE

CHUENRUEDEE VATCHARADECHA : AN ANALYSIS OF SOCIAL ROLE OF SERVANT CHARACTER IN TELEVISION DRAMA. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NANTAWAN SUCHATO, PH.D., 152 pp. ISBN 974-633-203-1

The objective of this research is to examine the social role of servant character in television drama. The sampling is 9 prime time television drama aired on chanel 3, 5 and 7 from July-December 1993. Every episode of drama is videotaped.

The result of this study indicates that the servant character is stereotyped. Most of servant character are female and they have responsibility on doing the house work and child bearing. On the contrary, the male servants are skill labour. The perception of social role is presented by using symbol such as theatrical props, costume, setting etc. Language and action are also used to identify the social role of servant character.

There are 2 factors which influence on portraying the character. First, most of thai television drama are based on novel. Thus, role of servant character is determinated by its primary text. Second, the drama producers have to consider the marketing trend. Using servant character to tell the story is the way to communicate and to entertain the viewer.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต..... *ชัญญะวดี*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *น. นันทวัน*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ได้รับความกรุณาและความร่วมมือจากอาจารย์จ่านง รังสิกุล คุณ อารีย์ นักดนตรีอดีตผู้จัดละครคณะอารีวัลย์ คุณสมสุข ภัลย์จากก ผู้บริหารคณะละคร "กันตนา" คุณ กนกวรรณ ด้านอุดม ผู้บริหารอัครเศรณีโปรดักชั่น และคุณ สุภาวี เทวกุล ตลอดจนผู้เขียนบทละครโทรทัศน์และนักแสดงอาวุโสทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลรายละเอียด และคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ความกรุณาที่ผู้วิจัยได้รับในครั้งนี้ จะอยู่ในความทรงจำตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่เป็นทั้งผู้ให้กำลังใจและความสนับสนุนเสมอมา ณ ที่นี้ขอระลึกถึง เจ.เอส. บาด และโมสาร์ท ผู้ประพันธ์บทเพลงที่สร้างแรงบันดาลใจขึ้นในจิตใจ ขอขอบคุณเฟรดดี เมอร์คิวี่ สำหรับบทเพลงแห่งความหวังและกำลังใจให้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ สำหรับท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณตนเองที่มีความอดทนต่อทุกๆ อย่าง เพื่อนๆ และนิสิตรุ่นพี่ ที่ให้ทั้งคำแนะนำและความห่วงใย จนงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ในที่สุด

ชันทัด วัชรเดชะ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่ 1 บทนำ

-ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
-ปัญหานำวิจัย.....	9
-วัตถุประสงค์การวิจัย.....	9
-ขอบเขตการวิจัย.....	10
-นิยามศัพท์.....	10
-ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	12

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

-แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางสังคม.....	14
------------------------------------	----

บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	-แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อความหมายในละครโทรทัศน์.....	22
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	
	-กลุ่มตัวอย่าง.....	34
	-การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	-หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	36
	-กรอบในการศึกษาและวิธีการศึกษา.....	36
	-การนำเสนอผลการวิจัย.....	39
บทที่ 4	การนำเสนอบทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์	
	1) มิติในด้านตัวละคร.....	40
	1.1 อายุและเพศ.....	41
	1.2 ภูมิหลังทางสังคม.....	44
	1.3 ระดับการศึกษา.....	51
	1.4 บุคลิกและลักษณะตัวละคร.....	52

บทที่ 4 การนำเสนอบทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์

1.5	ความคิดเห็นที่ตัวละครแสดงออกต่ออาชีพ.....	63
2)	มิติในการนำเสนอ	
2.1	ฉาก.....	67
2.2	การแสดง.....	70
3)	มิติในด้านบทบาททางสังคม	
3.1	การแต่งกาย.....	71
3.2	โครงสร้างปฏิสัมพันธ์.....	74
3.3	ภาษา.....	79
3.4	การนำเสนอบทบาททางสังคม.....	80
บทที่ 5	ปัจจัยที่กำหนดบทบาทคนรับใช้และอภิปรายผล.....	82
1.	นวนิยาย.....	82
2.	ผู้ผลิตละคร.....	92
รายการอ้างอิง.....		104
ภาคผนวก	109
ประวัติผู้เขียน.....		152

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ตารางแสดงความสัมพันธ์เพศกับการแบ่งงาน.....	42
ตารางที่ 2	ตารางแสดงประเภทของตัวละครเอก.....	45
ตารางที่ 3	ตารางแสดงการใช้คำแทนตัวของตัวละครคนใช้.....	79
ตารางที่ 4	ตารางแสดงที่มาของตัวละคร.....	86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย